

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos
Tekijä-Författare-Author Kurvinen, Mervi		
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kipeä yksinäisyys : Sairauden kokemuksia, merkityksiä ja selitysmalleja romanikulttuurissa		
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaali- ja kulttuuriantropologia		
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2004-12-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 105 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan suomalaisten romanien käsityksiä sairaudesta ja vammaisuudesta. Työn lähtökohta on lääketieteellisen antropologian näkemys terveydestä ja sairaudesta paitsi biologisina, myös kulttuurisina käsitteinä. Sairastamisen kokemus on aina yksilöllinen, mutta sille annetut merkitykset ovat yhteisesti jaettuina. Alkuelämuksenä oli, että myös romaneilla on valtaväestöstä poikkeavia sairastamiseen liittyviä kulttuurisia käytäntöjä.</p> <p>Tutkielman teoreettisena viitekehystenä on käytetty lähinnä Arthur Kleinmanin ja Cecil Helmanin sairauden maallikkoselitysten teorioita, sekä muita sairauden merkityksiä koskevia teorioita. Tutkielmaa jäsentävät lisäksi käsitykset ryhmään samastumisesta ja siitä erottautumisesta; romanit ovat yhtä aikaa sekä samanlaisia että erilaisia kuin muut suomalaiset.</p> <p>Aineisto koostui 18 henkilön haastatteluista. Haastattelut olivat iältään 27-70-vuotiaita. Naisia oli 11 ja miehiä seitsemän. Haastattelut tehtiin pääkaupunkiseudulla ja Itä-Suomessa. Haastatteluaineistoa on verrattu romanien parissa tehtyihin etnografisiin tutkimuksiin, sillä antropologisen näkemyksen mukaan sairastamisen kokemuksesta ei voida ymmärtää irrallaan muista kulttuurisista, yhteiskunnallisista ja sosiaalisista rakenteista. Aineistoa lähdettiin tarkastelemaan ensin sen suhteen, miten haastattelut selittivät sairastumisen syitä, ja millaisia terveyden uhkia he näkivät nykypäivän elämässä. Aineiston perusteella väitän, että suurimmat uhkatekijät liittyvät pelkoon epäpuhtauden, eli romanien näkökulmasta moraalittomuuden, lisääntymisestä.</p> <p>Seuraavaksi edettiin sairauksien luokittelun ja niille annettujen merkitysten tarkasteluun. Merkitysten luomisessa biolääketieteellisiin tosiasioihin yhdistettiin voimakkaasti kulttuurisia tapoja ja henkilökohtaista maailmankuvaa. Yleisenä johtopäätöksenä esitän, että sairauden tai epänormaaliuden määrittely riippuu romanikulttuurissa pitkälti siitä, miten henkilö kykenee toimimaan ryhmässä ja noudattamaan ryhmän sääntöjä.</p> <p>Aineistosta löytyi kolme luokkaa, joilla sairausselityksiä ja sairastamiseen liittyviä käytäntöjä perusteltiin. Luokat on nimetty mustalaisuudeksi, suomalaisuudeksi ja valkolaismaisuudeksi. Luokat ovat käsitteellisiä ja ne kaikki vaikuttavat romanien elämässä. Mustalaisuuteen ja suomalaisuuteen pohjaavat selitykset saivat positiivisen sävyn, valkolaismaiset ilmiöt olivat voimakkaan negatiivisia.</p> <p>Sairausselitykset olivat osa laajaa kokemusten ja merkitysten verkostoa. Selitykset poikkesivat joiltain osin yhteiskunnassa vallitsevista (lääketieteellisistä)näkemyksistä. Merkittävää on etenkin romanikulttuurissa vallitsevan yhteisöllisyyden ihanteen monitahoinen vaikutus myös sairastamisen käytäntöihin. Yksinäisyys voidaan nähdä monella tapaa sekä sairastumisen syynä että sairaan elämäntavan seurauksena.</p>		
Avainsanat-Nyckelord-Keywords lääketieteellinen antropologia romanit romanikulttuuri sairauden selitysmallit sairauden merkitykset		
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited		
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information		